

סיכומי הדף היומי

ת"ר ושונתם שיהיו דברי תורה **מחודדים** בפיך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שיינדל חיה חוה
גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע
יום רביעי ל"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט
ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל
נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

נא להתפלל עבור פינחס בן פייגא מרים

דבר המערכת

באחד באדר משמיעין...

על השקלים...

אמר ריש לקיש, גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתידי המון לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהן לשקליו, והיינו דתנן באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים (מגילה י"ג).

מדברי ריש לקיש יש ללמוד ששורש קריאת פרשת שקלים בכל שנה ושנה הוא לרמז לנו ענין הקדמת שקלי ישראל לשקלי המון (בנוסף לטעם המבואר (שם כ"ט):) כדי שיגיעו השקלים לבית המקדש קודם שתורמים התרומה בר"ח ניסן).

'משמיעין' על השקלים?! מכריזין על השקלים היה לו לומר? אלא השמעת וגילוי סוד משמיעים לנו בכל שנה ושנה.

המהר"ל מבאר ענין הקדמת שקלי ישראל לשקלי המון, כי השקלים שישראל נותנים הוא לצורך הקרבנות, וענין הקרבנות הוא שמקריב עצמו ומדבק את עצמו בו יתברך, לפיכך נתינת השקלים נחשבת כאילו נתן עצמו להשי"ת, ואז ישראל הם של השי"ת ושוב אין המון יכול לקנותם, עכ"ד.

וזוהו משמיעין באחד באדר כשנכנס החודש שמרבין בו בשמחה, שכל תוקף הנס הוא רק בגלל הדביקות שדבקו את עצמו בו יתברך לפני כן, ושוב אין כל אומה ולשון יכולה לשלוט בהם - תמסרו את עצמכם אליו יתברך ואז תהיו עמו ולחלקו.

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם

'ויקחו לי תרומה', וז"ל המדרש: 'ההוא דכתיב כי לקח טוב נתתי לכם תורתיו אל תעזבו, אל תעזבו את המקח שנתתי לכם, אמר הקב"ה לישראל מכרתי לכם תורתו כביכול נמכרתי עימה, שנאמר ויקחו לי תרומה, משל למלך שהיה לו בת יחידה, בא אחד מן המלכים ונטלה, ביקש לילך לו לארצו וליטול אשתו, אמר לו בתי שנתתי לך יחידית היא וכו', זו טובה עשה לי שכל מקום שאתה הולך, קיטון אחד עשה לי שאדור אצלכם, שאיני יכול להניח את בתי, כך אמר הקב"ה לישראל, נתתי לכם את התורה, לפרוש הימנה איני יכול, לומר לכם אל תטלוה איני יכול, אלא בכל מקום שאתם הולכים בית אחד עשו לי שאדור בתוכו, שנאמר ועשו לי מקדש'.

מבואר מדברי המדרש שהקב"ה רוצה לשכון בתוכנו בשביל התורה שבתוכנו, ויחד עם התורה שבתוכנו - תורה שיש בה השראת השכינה.

ליהודים הייתה אורה

אורה זו תורה (מגילה ט"ז): גם לפני הנס הייתה התורה בישראל, אלא שהיה חסר להם אורה של תורה 'אור ה' שבתורה', השראת השכינה ע"י התורה, ולכן היה מקום להמן לערער ולחשוב שאבדו זכות שקליהן וקרבנותיהן ודביקותן בו יתברך, וקיימו וקיבלו היהודים את התורה באהבת ה' ובדביקות בו יתברך.

משמיעין ומכריזין לנו בזה בכל שנה ושנה להקדים את השקלים שלנו - את הדביקות בו יתברך ע"י התורה שהיא מטרת עבודת בית המקדש - ושכנתי בתוכם ע"י התורה.

באחד באדר משמיעים...

מערכת דף היומי שמחה להשמיע שברוב חסדי שמים מקבלים אנו ומוסיפים בלי גדר בקבלת הרבצת התורה שבעל פה - להשמיע את סיכום הדף במערכת הטלפון, כך תוכלו בכל מקום שאתם לשמוע בדקות ספורות את סיכום הדף, נא לעקוב אחר הפרסומת בסיכום הנשלח בכל יום למנויי הדוא"ל, וכן בטלפון המערכת, כמו כן התחלנו בנסיון להוסיף סיכום דברי התוספות, לעת עתה רק בסיכום היומי הנשלח למנויי הדוא"ל.

ליהודים הייתה אורה זו תורה

שבת קודש פרשת משפטים - כ"ה שבט תשע"ה

דף י"ב ע"א

כנסה ראשון לנישואין ויש לה עדים שלא נסתרה או נסתרה ולא שהתה כדי ביאה - אין השני יכול לטעון טענת בתולים. לרבה - אע"פ שסמך על העדים אינו יכול להפסידה מנה, שכנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה יש לה כתובה מנה. לרב אשי - אפשר שכנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה אין לה כתובה כלל, ורק בזה כיון שכנסה הראשון אדעתא דבעולה נישאת ואינו סומך על העדים. וללשון שני - גם רב אשי מודה שמברייטא זו מוכח שכנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה יש לה כתובה מנה, שהרי סמך על העדים, ורק מהמשנה שאמרה זאת על מי שכנס זו שהיא בחזקת בתולה מן הנישואין (אך אין עדים על כך) אין להוכיח שהכונס בחזקת בתולה ונמצאת בעולה יש לה כתובה.

בתולה מן הנישואין שאין לה טענת בתולים היינו דווקא אם קידשה וכנסה מיד, שאם לא כן חוששים שמא זינתה תחתיו ונאסרת עליו.

ביהודה היו מקומות שנהגו לייחד חתן והכלה קודם כניסתן לחופה, ובאותן מקומות אינו יכול לטעון טענת בתולים, והוא הדין בשאר מקומות אם ייחדום קודם כניסתן לחופה.

ביהודה (במקומות שלא יחדו קודם כניסתן לחופה) היו מעמידים שני שושבינים אחד לו ואחד לה כדי למשמש במעשיהן שלא יקלקלו זה את זה, והיו השושבינים ישנים בבית שהחתן והכלה ישנין בו, וכל בעל שלא משמשו אותו אינו יכול לטעון טענת בתולים, שמא ראה ואיבדם.

כתובת אלמנה - מנה. אלמנה בת כהן - בתחילה הייתה מנה, כיון שראו שמזלזלים בהן שקלות בעיניהן להוציאן מפני שכתובתן מועטת וגנאי היה להן - תקנו שתהא כתובתן מאתיים, כיון שראו שפורשין מהן באמרם שכיון שכתובתה כבתולה בת ישראל עדיף לקחת בתולה בת

ישראל - חזרו ותקנו שכתובתן מנה כאלמנה בת ישראל.

בית דין של כהנים היו גובים לבתולה בת כהן ד' מאות זוז, ולא מיחו בידם חכמים, ומשפחות מיוחסות בישראל יכולים לעשות כדרך הכהנים.

דף י"ב ע"ב

הנושא את האשה ולא מצא לה בתולים, היא אומרת משארסתני נאנסתי וכתובתי מאתיים, והוא טוען שמא עד שלא ארסתיך נאנסת והיה מקחי מקח טעות - לרבן גמליאל ורבי אלעזר היא נאמנת, לרבי יהושע אינה נאמנת.

התובע את חבירו מנה והנתבע אומר איני יודע - לרב יהודה ורב הונא חייב, שברי ושמא ברי עדיף, לרב נחמן ורבי יוחנן פטור, שמעמידים הממון בחזקת בעליו, והלכה כרב נחמן בדינים ופטור.

גם לרב נחמן שברי ושמא לאו ברי עדיף, אעפ"כ הלכה כרבן גמליאל שהיא נאמנת וכתובתה מאתיים, כיון שיש לה מיגו שיכלה לומר טענה עדיפה - מוכת עץ אני, שאז אינה נפסלת לכהונה, או משום שיש לה חזקת הגוף - שנולדה בתולה.

יום ראשון פרשת תרומה - כ"ו שבט תשע"ה

דף י"ג ע"א

היא אומרת מוכת עץ אני והוא אומר דרוסת איש את קודם שארסתיך - לרבן גמליאל ורבי אליעזר נאמנת, ולרבי יהושע אינה נאמנת. לרבי יוחנן - נחלקו בשיטת רבי מאיר שמוכת עץ כתובתה מאתיים, והיא טוענת מאתיים והוא טוען מנה, שסבר רבי יוחנן כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה יש לה כתובה מנה. לרבי אלעזר - נחלקו בשיטת חכמים שמוכת עץ כתובתה מנה, והיא טוענת מנה והוא טוען שאין לה כלום, שסבר רבי אלעזר כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה מקחו טעות ואין לה כלום.

נצרכו שתי המשניות של מחלוקת התנאים אם היא נאמנת - לפי רבי אלעזר משנה ראשונה שהוא אומר 'לא כי אלא עד שלא ארסתיך והיה מקחי מקח טעות', קמ"ל שכנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה אין לה כלום, ומשנה שניה שהיא טוענת 'מוכת עץ אני' קמ"ל שמוכת עץ בין לא הכיר בה בין הכיר בה כתובתה מנה. ולפי רבי יוחנן - ראשונה להודיעך כוח רבי יהושע, שאע"פ שיש לה מיגו אינה נאמנת, ושניה להודיעך כוח רבן גמליאל שאע"פ שאין לה מיגו נאמנת.

ראוה שנבעלה או שהיא מעוברת ואמרה שנבעלה מכשר - לרבן גמליאל ורבי אליעזר נאמנת וכשרה לכהונה, לרבי יהושע אינה נאמנת, אלא היא בחזקת בעולה לנתין ולממזר עד שתביא ראיה לדבריה. ולזעירי אפילו רק ראוה שנסתרה סובר רבי יהושע שהיא בחזקת פסולה לכהונה משום שמעלה עשו ביוחסין.

הוצרכו שתי המשניות של מחלוקת התנאים אם נאמנת על כשרותה - לזעירי משנה ראשונה

בראוה שנסתרה, וקמ"ל שאף בזה פסלה רבי יהושע, ומשנה שניה במעוברת קמ"ל שאף בזה הכשירוה רבן גמליאל ורבי אליעזר. לרב אסי - משנה ראשונה שנבעלה, וקמ"ל שהיא כשרה, ומשנה שניה קמ"ל שלמכשירה גם בתה כשרה לכהונה.

יחוד - מלקין עליו מכות מרדות, אך אין אשה נאסרת על בעלה בכך, אמנם לרבי יהושע בשיטת זעירי מעלה עשו ביוחסין שאוסרים מחמתו לכהונה.

דף י"ג ע"ב

לרבי יהושע אינה נאמנת שנבעלה לכשר אע"פ שיש לה מיגו שלא נבעלה כלל, משום שדומה לשבויה שאינה נאמנת שלא נבעלה משום שאין אפוטרופוס לעריות, ולרבן גמליאל ורבי אליעזר נאמנת אפילו מעוברת, שמעמידים אותה בחזקת כשרות.

לרבי יהושע פסולה אפילו במקום רוב כשרים, ולרבן גמליאל ורבי אליעזר כשרה אפילו במקום רוב פסולים.

למכשירין אותה - נחלקו אמוראים אם מכשירין גם בתה אף שאין לה חזקת כשרות.

גם לשיטה שמכשירין גם את בתה, משתקין את בנה מדין הכהונה, ואף כשבוודאי הבעל היה כהן, כגון שהיו שם עשרה כהנים ופירש אחד מהן ובעל - שנאמר 'והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם' - מי שזרעו מיוחס אחריו.

יום שני פרשת תרומה - כ"ז שבט תשע"ה

דף י"ד ע"א

ארוסה שנתעברה, והיא והארוס אומרים שהולד ממנו - הולד כשר גם לרבי יהושע, כיון שהוא מודה, ועוד שהלכה כרבן גמליאל שהיא נאמנת, והגם שאף לדעתו לכתחילה אין סומכין עליה אלא במקום שרוב כשרים, וארוסה רוב פסולים אצלה - כיון שנתעברה כדיעבד הוא, שהרי אתה בא לאסור עוברת ולאסרה על בעלה.

אלמנת עיסה (לרש"י שבעלה היה ספק חלל, לרב יוסף טוב עלם שבעלה היה ספק ספיקא) - לרבי יהושע כשרה אפילו שטענתה שמא, שלא פסלה רבי יהושע במתניתין אלא משום דאליה ליה חד ספיקא דשמא נבעלה, אבל בספק ספיקא מכשיר, ולרבן גמליאל פסולה, שמה שמכשיר במתניתין הוא משום דאליה ליה טענת ברי אפילו במקום חד ספיקא, אבל בטענת שמא פוסל אפילו בספק ספיקא.

דף י"ד ע"ב

אלמנת עיסה שכשרה: לת"ק - שיודעים את הספק בכשרות בעלה, שאמו הייתה ספק גרושה, אבל מי שאין מכירין בו ושמענו שפוסלין אותו ושותק פסול. לת"ק אליבא דרבי מאיר - שתק על שאר פסולים פסול, אבל שתק על פסול חלל כשר, שאין בשתיקתו משום הודאה אלא משום שלא איכפת

לו. לרבי שמעון בן אלעזר - רבי מאיר מכשיר בשתוק ממזר, משום שסבר שהכל יודעים שאינו ממזר, שמכירים ישראל ממזרים שביניהם, אבל שתוק חלל פסול, ששתק כדי שלא יכריזו עליו שהוא פסול.

יום שלישי פרשת תרומה - כ"ח שבט תשע"ה

דף ט"ו ע"א

תינוקת שנאנסה בעיר שרובה כשרים - כשרה לכהונה גם לרבי יהושע אם הייתה שם גם סיעת בני אדם ממקום אחר שרובם כשרים, כיון שהיו שם תרי רובי, ואין די ברוב אחד משום שמעלה עשו ביוחסין.

כל קבוע כמחצה על מחצה דמי ואין הולכים אחר הרוב, בין לחומרא - כגון הלכה היא אליהם אפילו במקום רוב כשרים שאסורה, וכגון תשע חנויות מוכרות בשר שחווטה ואחת מוכרת בשר נבילה שאם לקח מאחת מהן הבשר אסור, או תשעה צפרדעים ושרץ אחד ביניהם ונגע באחד מהן שטמא. ובין לקולא - כגון תשעה שרצים וצפרדע אחד ביניהם ונגע באחד מהן, שברשות הרבים טהור מספק ואין הולכין אחר הרוב.

'וארב לו וקם עליו' - לרבי שמעון פרט למתכוין להרוג את זה והרג את זה, ולחכמים - בזה חייב, אלא הפסוק קמ"ל שכל קבוע כמחצה על מחצה דמי, וכגון תשעה ישראלים וכנעני אחד ביניהם וזרק אבן ביניהם והרג אחד מהם - פטור מספק.

דף ט"ו ע"ב

מצא תינוק מושלך: בעיר שרובה ישראל - ישראל, לרב היינו להחיותו, אבל ליוחסין צריך תרי רובי, ולרב פפא אף להחזיר לו אבידה אע"פ שמוציאים אותה מיד ישראל המוצאה, ואע"פ שיש איסור להחזיר אבידה לעכו"ם. מחצה על מחצה - כישראל, שאם נגח שורו תם לשורו של ישראל משלם רק חצי נזק כישראל (שעל חצי השני צריך הניזק להביא ראיה שהוא עכו"ם וישלם לו), רוב עכו"ם - כעכו"ם, שמותר להאכילו נבילות, אבל מפקחין עליו את הגל בשבת, שאין הולכין בפיקוח נפש אחר הרוב.

הדרן עלך בתולה נשאת

יום רביעי פרשת תרומה - כ"ט שבט תשע"ה

דף ט"ז ע"א

פרק שני - האשה שנתארמלה

האשה שנתארמלה או נתגרשה, היא אומרת בתולה נשאתני והוא אומר אלמנה נשאתיך - אם יש עדים שנהגו בנשואיה כדרך הבתולות כתובתה מאתיים.

אין לה עדים שנהגו בה מנהג הבתולות אינה נאמנת שהייתה בתולה, ואף לרבן גמליאל הסובר שנאמנת כשהיא ברי והוא שמא, כאן שהוא גם ברי מודה, והגם שרוב נשים בתולות נישאות אין בכח הרוב לעשות טענתה כברי נגד שמא.

אע"פ שרוב נשים בתולות נישאות צריכה עדים שנהגו בה מנהג הבתולות ואין סומכין על הרוב, כיון שרוב הנישאת בתולה יש לה קול, וזו הואיל ואין לה קול איתרע לה רובה.

אע"פ שרבי יהושע חולק בפרק קמא וסובר שאינה נאמנת במיגו, היינו דווקא משום שהבעל מערער עליה שלא מצא לה בתולים ('שור שחוט לפניך'), אבל כל שאילו שתק לא היו לו עוררים ('אין שור שחוט לפניך') נאמן, ולכן האומר לחבירו 'שדה זו של אביך הייתה ולקחתיה הימנו' נאמן, שזה אינו יודע שהייתה של אביו אלא על פיו של זה, ומה שאסר הרי התיר.

אם יש עדים שהשדה הייתה של אביו, והוא אומר לקחתיה הימנו - אינו נאמן.

דף ט"ז ע"ב

אם הבעל טוען שלא הייתה בתולה בשעת הנשואין עליה להביא ראיה שנהגו בה בנשואיה כמנהג הבתולות - כגון שיצאה בהינומא וראשה פרוע, או שרקדו לפניו, או שחקו לפניו, או העבירו לפניו מפה של בתולים, או כוס המבשר עליה סימני בתולות - לרב אדא בר אהבה היינו כוס יין של תרומה, כלומר שבתולה היא ולא נפסלה לכהן מחמת זנות, לרב פפא כלומר בעילתה ראשית כמו שתרומה היא ראשית, לרבי יהודה בתולה מעבירין לפניו חבית יין סתומה, ולפני בעולה מעבירין חבית יין פתוחה, כדי שלא תתפוס מאתיים ותאמר הייתי בתולה ומה שלא העבירו לפני חבית יין משום שהיו שיכורים מאונס יין המשתה. לרבי יוחנן בן ברוקא אף חילוק קליות ראיה שהיא בתולה.

מה שסומכים על העדים שנהגו בה מנהג הבתולות לגבות כתובה מאתיים ואין חוששים שאח"כ תוציא כתובתה בב"ד אחר ותחזור ותגבה כתובתה - לרב אבהו משום שכותבין שובר, שכל בעל חוב נשתעבד לשמור שוברו, לרב פפא בעלמא אין כותבין שובר, ומתניתין מיירי במקום שאין כותבים כתובה, ובזה כותבים שובר שמא יביא עדי הינומא בב"ד אחד ויחזור ויביא עדי הינומא אחרים בב"ד אחר, אבל במקום שכותבים כתובה אין מוציאין ע"פ עדי הינומא כלל.

יום המישי פרשת תרומה - ל' שבט תשע"ה

דף י"ז ע"א

כיצד מרקדין לפני הכלה: לבית שמאי - מקלסין לכל כלה כמות שהיא לפי יופיה וחשיבותה, שאי אפשר לקלס כולן כלה נאה וחסודה, שאם הייתה חיגרת או סומא עובר על 'מדבר שקר תרחק'. לבית הלל - מקלסין כולן 'כלה נאה וחסודה' (-חוט של חסד משוך עליה), שמי שלקח מקח רע מן השוק ישבחוהו בעיניו, ולעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות לעשות לכל איש כרצונו.

בארץ ישראל היו משוררים לפני הכלה: לא כחל ולא שרק ולא פירכוס ויעלת חן. וכן שוררו החכמים כשסמכו את רבי זירא.

כשסמכו חכמים את רבי אמי ורבי אסי שוררו: כל כמות אלו הוו סומכין לנו לקרותן רבי ולמנותם דיינין, ולא תסמכו לנו לא מן המסרסין הלכות בהיפך טעמיהן, ולא מן סמרטוטין, וי"א שאמרו לא מן האומרים חמישית הטעם, ולא מן טורמסין - אנשים ריקנים.

כשהיה בא רב אבהו מבית המדרש לבית הקיסר היו שפחות המלך יוצאות לפניו ומשוררות: רבא דעמיה ומדברנא דאומתיה בוצינא דנהורא בריך מתייך לשלם.

רבי יהודה בר אילעאי היה נוטל בד של הדס ומרקד לפני הכלה, ואומר כלה נאה וחסודה.

רב שמואל בר יצחק היה מרקד לפני הכלה עם ג' בדי הדס, וזורק אחת ומקבל אחת. בתחילה סבר רב זירא שמזלזל בזה בכבוד תלמידי חכמים, ואחר שהסתלק והפסיק עמודא דנהורא בינו לבין העם ואין זוכה בזה אלא אחד או שתיים בדור, אמר שזכה בכך בגלל מנהג זה.

רב אחא הרכיבה על כתיפו וריקד, ואמר שכל מי שדומה לו כקורה בעלמא ואין לו הרהור מותר לעשות כן.

לר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן מותר להסתכל בפני הכלה כל שבעה, כדי לחבבה על בעלה כשרואה שהכל מסתכלין עליה, ואין הלכה כן.

מעבירין את המת מלפני הכלה, וזה וזה מלפני מלכי ישראל, ואסור למלך למחול על כבודו, ואגרופס המלך עבר מלפניה בפרשת דרכים שאין ניכר שעבר מלפניה, ושבחוהו חכמים.

מבטלים תלמוד תורה להכנסת כלה, ולהוצאת המת כשאין עמו כל צרכו, לרב - י"ב אלף גברים וששת אלפים המכריזין שיבואו לכבודו, וי"א י"ג אלף ומהם ו' אלפים מכריזין, לעולא - שיש מחיצת אנשים משער העיר עד הקבר, לרב ששת - אם קרא מקרא ושנה משניות נטילת התורה כנתינתה בשישים רבוא, ולמי שלימד לתלמידים אין לו שיעור.

דף י"ז ע"ב

היגומא: לזעירי - חופה של הדסים, לרבי יוחנן - צעיף המשורבב על עיניה.

חילוק קליות ביהודה - הייתה ראייה שהיא בתולה, בבבל - הנשים נותנות שמן בראש התלמידים ושפות.

סימן אלמנה - שאין חילוק קליות.

מה ששינו במשנה 'מודה רבי יהושע באומר שדה זו של אביך הייתה וכו' ולא שינו 'שלך הייתה ולקחתיה ממך' - משום סיפא דקתני שאם יש עדים שהייתה של אביו אינו נאמן, שלא שייך דין זה באומר שלך הייתה, שאם אכל שני חזקה נאמן, ואם לא אכל שני חזקה פשיטא דאינו נאמן, אבל באביו קמ"ל שאם אכל לפני אביו ב' שנים ואחת בפני בנו אם יש עדים שהייתה של אביו אין לו חזקה, שאין מחזיקים בנכסי קטן, וכדבר הונא שאמר שכל שהתחיל להחזיק בחיי אביו כשהיה

קטן, והמשיך להחזיק לפני בנו אף אם הגדיל אינה חזקה.

וכן לא שינו דברי רבי יהושע בטוען 'שדה זו שלך הייתה וכו', והחידוש שאם יש עדים אינו נאמן היינו באופן שאכלה ב' שנים בפניו ואחת שלא בפניו אחר שברח - שאם ברח מחמת נפשות פשיטא דלא הוי חזקה, ואם ברח מחמת ממון הרי זו חזקה, שהיה לו למחות במקום שהוא שם, שמחאה שלא בפניו הוי מחאה, מלבד אם הייתה שעת חירום, או ביהודה וגליל אפילו בשעת שלום שכשעת חירום דמי שאין שיירות מצויות.

יום שישי פרשת תרומה - א' אדר תשע"ה

דף י"ח ע"א

לא שינו במשנה 'מודה רבי יהושע באומר לחבירו מנה לויתי ממך ופרעתי' - משום סיפא דקתני שאם יש עדים אינו נאמן, שהמלוה חבירו בעדים אין צריך לפרעו בעדים.

מודה במקצת הטענה ישבע - שמא חייב בכל הטענה, ומה שלא כפר בכולו שחזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו, ומה שלא הודה בכולו משום שאין לו מעות לשלם, ולכן הטילה התורה עליו שבועה.

האומר לחבירו 'מנה לאביך בידי ופרעתי מקצתו' - פטור משבועת מודה במקצת, מתקנת חכמים שמישיב אבידה הוא.

האומר 'מנה לאבא בידך', והשיבו שפרע מקצתו - לחכמים משיב אבידה הוא ופטור מן השבועה אף אם התובע הוא גדול, שאין נשבעים אלא משום שאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו, ודווקא בפני בעל חוב עצמו אינו מעיז אבל בפני בנו מעיז. לרבי אלעזר בן יעקב - חייב שבועה, שגם בפני בנו אינו מעיז, ואף על תביעת קטן נשבע כיון שבא בטענת אביו.

לא שינו במשנה 'מודה רבי יהושע באומר מנה לאביך בידי ופרעתי מחצה' שנאמן - שלרבי אליעזר בן יעקב צריך שבועה, ולחכמים פשוט שהוא נאמן.

דף י"ח ע"ב

עדים שבאו לקיים שטר, ואמרו חתימת ידינו היא אבל אנוסים היינו, קטנים היינו, פסולי עדות היינו (מחמת קירבה, או פסול דרבנן דמשחקים בקוביא) - הרי אלו נאמנים, כיון שאין כתב ידם ניכר אלא על פיהם ובתוך כדי דיבור עקרו לעדותן, והפה שאסר הוא הפה שהתיר.

אנוסים היינו שנאמנים היינו רק כשאמרו שהיו אנוסים מחמת נפשות, אבל אנוסים מחמת ממון אינם נאמנים, שפוסלים עצמם באומרם חתמנו שקר בשביל אונס ממון, ואין אדם משים עצמו רשע.

אין אדם נאמן לעשות עצמו רשע - שאדם קרוב אצל עצמו ואינו נאמן על עצמו לא לזכות ולא לחובה בדיני נפשות ובפסול עדות להעשות רשע

ופסול על פיו.

כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד - שנאמר 'אם לא יגיד' שמשמע רק עדות אחד, ומה שנאמנים להעיד בשעת קיום חתימתם שהיו אנוסים היינו משום שהגדה אחת היא בתוך כדי דיבור (בכדי שאילת שלום).

עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד, ושוב אינו חוזר ומגיד.

אם יש עדים אחרים המקיימים חתימת ידם, או שהתקיים השטר ע"י דימוי לשטר שכבר הוחזק בב"ד - אין עדי השטר נאמנים שהיו אנוסים, שאין חוזרין ומגידין.

שבת קודש פרשת תרומה - ב' אדר תשע"ה

דף י"ט ע"א

עדים שבאו לקיים השטר, ואמרו: חתימת ידינו היא, אבל אנוסים היינו, קטנים היינו, פסולי עדות היינו - לחכמים נאמנים, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר, לרבי מאיר אינם נאמנים, כיון שהלווה מודה שכתב השטר והוא מקיימו ואומר שאינו מזויף, שוב אינו נאמן לטעון שפרעו, ואין צריכין עוד לקיום העדים.

לווה שמודה שכתב את השטר אך טוען שהוא פרוע - לרב הונא בשם רב אינו נאמן, כיון שאמר שהשטר כשר הרי הוחזק השטר, וכי אמר פרעתי אינו נאמן שהרי ביד המלוה הוא, והיינו כדעת רבי מאיר הנ"ל, לרב נחמן נאמן לומר פרעתי, שמודה בשטר שכתבו צריך לקיימו.

אין לך דבר שעומד בפני פיקוח נפש אלא עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים בלבד, אך על שאר עבירות יעבור ואל יהרג.

הנושה בחבירו מנה וחבירו בחבירו, מוציאין מזה ונותנין לזה - שנאמר 'ונתן לאשר אשם לו', אשם היינו הקרן, שיתן למי שהקרן שלו.

האומר שטר אמנה הוא אינו נאמן, לרבא - שאמר כן הלווה, שמודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו. לאביי - שאמר כן המלוה, וכגון שחייב לאחרים ואינו נאמן לחוב להם. לרב אשי - שאמרו כן העדים, שאינם נאמנים אפילו אין כתב ידן יוצא ממקום אחר, שאסור לעשות שטר אמנה, וכשאומרים חתמנו על שטר אמנה אין נאמנים להרשיע את עצמן.

דף י"ט ע"ב

'אל תשכן באהליך עולה' - אסור להשהות שטר אמנה בתוך ביתו, וי"א גם שטר פרוע, וי"א שבזה לפעמים מעכב השטר משום שהלווה עדיין לא פרעו שטר הסופר, ומותר.

ספר תורה נביאים וכתובים שאינו מוגה מטעויות שבו - אסור להשהותו בתוך ביתו שלושים יום, משום 'לא תשכן באהליך עולה'.

עדים שאמרו על שטר מכר שהמוכר מסר מודעה בפנינו והראנו אונסו והכרנו בו - לרב נחמן אינם

נאמנים, דלא אתי על פה ומרע לשטרא, למר בר רב אשי נאמנים, שניתן השטר להכתב להציל האנוס מיד אונסו.

עדים שבאו לקיים שטר מכר ואמרו בתנאי מכרה לו ולא ראינו שקיימו, והמוכר אומר שלא קיימו - העדים נאמנים, כיון שאמרו כן תוך כדי דיבור של קיום השטר, ואינו דומה לעדים האומרים אמנה ומודעה, שתנאי הוא דבר אחר מחוץ לשטר, ואינם עוקרים בזה את השטר.

עדים שבאים לקיים השטר, ואחד אומר תנאי היה ואחד אומר לא היה תנאי - לרב פפא כיון ששניהם מעידים שהשטר אמת, זה האומר שהיה תנאי אינו נאמן לעקור השטר, שהוא אחד במקום שנים, ולרב הונא בריה דרב יהושע נאמן, שהרי עוקר חתימתו, ונמצא שאין בשטר אלא עד אחד.

יום ראשון פרשת תצוה - ג' אדר תשע"ה

דף כ' ע"א

שנים החתומים על השטר ומתו, אם השטר אינו מקוים, ובאו שנים מן השוק ואמרו ידענו שכתב ידם הוא אבל היו אנוסים, קטנים, פסולי עדות - הרי אלו נאמנים. ואם מעידים כן על שטר מקוים - הרי זה ספק דתרי ותרי, ואוקי תרי להדי תרי ואוקי ממונא בחזקת מריה, ואין גובים בשטר, אך אין קורעים אותו, שאם יתפוס המלוה אין מוציאים ממנו.

מכר קרקע, ושנים אומרים שמכרה כשהוא שוטה ושנים אומרים שהיה בריא - אם יש לו חזקה בנכסיו שהיו של אבותיו, מעמידים הקרקע בחזקתו, ואם אין לו חזקת אבות אומרים שאפשר שקנאם כשהיה שוטה, ואין לו חזקה לבטל המכירה.

אין מזימים העדים אלא בפניהם - שהרי באים לחייבם, לרב ששת הכחשה תחילת הזמה היא ודווקא לפניהם, לר' נחמן ור' אבהו מכחישין העדים גם שלא בפניהם, וכן הזמה שלא בפניהם אמנם אינה הזמה להענישם, אך הרי זו הכחשה לבטל עדותן.

קיום שטרות הוא ע"י עדים המעידים שהוא כתב ידי העדים, או על ידי דימוי חתימת העדים לחתימתן בשטר אחר שיצא עליו ערעור והוחזק בב"ד, שאם לא כן גם השטר השני בחשש מזויף, וכן מקיימים על ידי דימוי לשתי כתובות, או לשטרות שתי שדות שהחזיק בהן ג' שנים בלא ערעור, והשטרות יוצאים מתחת ידי אחר ולא מתחת זה שבא לקיים השטר השלישי (שמא זייף על פיהם).

עד הירא לשכוח העדות - כותב עדותו על השטר, ומעיד על פי אותו כתב אפילו אחר כמה שנים, לרב הונא רק אם נזכר קצת מעדותו בלא ראיית השטר, לרבי יוחנן אע"פ שנזכר רק ע"י השטר, אבל לא נזכר כלל לכו"ע אינו מעיד, משום 'מפיהם' - ולא מפי כתבם.

לשיטת רבי יוחנן עדים יכולים להזכיר אחד לשני את עדותן עד שנזכר מעצמו, לרב חביבא גם הבעל דין עצמו יכול להזכירו, למר בריה דרב אשי הוא

עצמו לא, ולהלכה דווקא אם העד צורבא דרבנן יכול בעל דין להזכירו, שודאי נזכר ואינו סומך על הבעל דין.

דף כ' ע"ב

תלוליות - הקרובות לעיר הסמוכה לבית הקברות, או הקרובות לדרך בית הקברות, בין חדשות ובין ישנות טמאות, כיון שסמוכות שמא אשה יחידה הלכה וקברה שם נפל שלה. רחוקות - חדשות טהורות, שאם נקבר שם היו יודעין, ישנות טמאות שכבר נשתכח הדבר. (אבל אם אין סמוכה לבית הקברות אין מחזיקים טומאה מספק בארץ ישראל). לרבי מאיר - קרובה היינו חמשים אמה, ישנה היינו שעברו שישים שנה. לרבי יהודה - קרובה שאין קרובה הימנה, ישנה שאין אדם זוכרה.

לרב חסדא עדים זוכרים עדותן עד שישים שנה, וכמו שאמר רבי מאיר שעד שישים שנה זוכרים הקברים, ודחו בגמרא דשאני עדות כיון שעשאוהו עד ומוטל עליו לזכור זכרו הרבה שנים.

יום שני פרשת תצוה - ד' אדר תשע"ה

דף כ"א ע"א

עדי השטר שבאו לקיים את השטר - לרבי על כתב ידם הם מעידים, וצריך שתי עדים על כל חתימה וחתימה, או שכל אחד מהם אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חבירי, לחכמים על מנה שבשטר הם מעידים, ודי אם כל אחד מעיד על כתב ידו.

הלכה כחכמים שעל מנה שבשטר הם מעידים, שהלכה כרבי רק כשחולק על חבירו היחיד ולא כשחולק על חבריו הרבים, ובשטר של יתומים חשש שמואל לב"ד טועין שיפסקו כרבי, ולכן קיימו על פי שיטת רבי, שלא יפסידו היתומים.

שניים החתומים על השטר ומת אחד מהן - לרבי צריך אחד מן השוק להעיד עם עד החי על שתי החתימות, לחכמים צריך שניים מן השוק, כיון שהעד החי נאמן על חתימתו לבדו, אם יעיד גם על חתימת העד המת נמצא ששלש רבעי העדות על פיו, והתורה אמרה 'על פי שניים עדים' - חצי עדות על פיו של זה וחצי על פיו של זה.

לשיטת חכמים, כשאין ב' עדים מן השוק לקיים חתימת עד המת - יחתום עד החי חתימתו על חרס, ויזרקנו בב"ד, והדיינים ידמוהו לחתימתו בשטר ויקיימוהו, ואח"כ יעיד עם אחד מן השוק על כתב יד המת, ולא יחתום על מגילה - שמא ימצאנה מי שאינו כשר ויכתוב עליו שטר מעל חתימתו, וגובים על פי שטר כתב ידו מנכסים בני חורין.

אחד מעדי השטר שמקיים חתימתו ואחד מדייני הנפק השטר שמקיים חתימתו - לרבי יהודה אמר שמואל מצטרפים להכשיר השטר, לרמי בר יחזקאל ורבי אינם מצטרפים, שאינם מעידים על אותו הדבר, שהרי הלכה כחכמים שעדי השטר המעידים על חתימתם מעידים על מנה שבשטר, והדיין מעיד על הכשר חתימת השטר.

דף כ"א ע"ב

שלשה שישבו לקיים את השטר, ורק שניים מהם מכירים חתימות העדים - עד שלא כתבו את ההנפק מעידים השניים לפני השלישי ואח"כ חותמים שלשתם, אבל אחר שכתבו לא יעידו, דמחזי כשיקרא במה שכתבו במותב תלתא הוינא וכו'.

אין עד נעשה דיין בדאורייתא, ולכן בקידוש החודש אם ראוהו שלשה והן ב"ד יעמדו שניים ויושיבו מחבריהם אצל היחיד ויעידו בפניהם ויאמרו מקודש מקודש, אבל הדיינים המעידים אינם יכולים לישב ולקדש אחר שהעידו, אבל בדרבנן עד נעשה דיין, ולכן ב' דיינים המכירים חתימות עדי השטר יכולים להעיד לפני הדיין שאינו מכיר ואח"כ לשמש דיינים.

ממה שאמר רב הונא אמר רב ששני דיינים מעידים על חתימת ידי עדים לפני הדיין שאינו מכירן הוכיחו: א. עד נעשה דיין (בדרבנן). ועוד רצו להוכיח: ב. דיינים המכירים החתימות א"צ להעיד בפניהם, ודחו שלעולם צריך להעיד בפניהם, וכאן מתקיימת ההגדה בפני היחיד שאינו מכיר. ג. צריך להעיד בפני כל דיין ודיין שאינו מכירן, ודחו שלעולם אין צריך, ורק כאן שאם לא יעידו בפני השלישי לא תהא הגדה כלל.

יום שלישי פרשת תצוה - ה' אדר תשע"ה

דף כ"ב ע"א

ג' שישבו לקיים את השטר ויצא ערעור על אחד מהן שהוא גזלן - אין הדיינים יכולים להעיד על כשרותו שלא גזל, דתרי ותרי נינהו, ואם מעידים שעשה תשובה יכולים להעיד עליו עד שלא חתמו, אבל משחתמו לא, שהם נוגעים בעדות, שגנאי להם שישבו עם פסול בדין, ובערעור פגם משפחה מעידים גם אחר שחתמו, שאינו אלא גילוי מילתא בעלמא.

ג' שישבו לקיים את השטר ומת אחד מהם - כיון שקיום שטרות בשלשה והרואה שרק שנים חתומים בו יאמר שבשנים קיימוהו, לכן צריכים לכתוב 'במותב תלתא הוינא וחד ליתוהי', אך אם כתבו 'שטרא דנן נפק לקדמנא בי דינא' אין לחוש שיאמרו כן, אמנם דווקא אם כתבו גם שאמר להם רב אשי לקיים השטר, שאז אין לחוש לב"ד חצוף הדנים בשנים.

האשה שאמרה 'אשת איש הייתי וגרושה אני, או נשבותי וטהורה אני' - נאמנת, שהפה שאסר הוא שהתיר, ואם יש עדים שנתקדשה או שנשבת אינה נאמנת. (אך אם רק אחר שנשאת באו עדים - לא תצא, ויבואר בגמרא (כ"ג.) על איזה אופן עולה).

המקור לנאמנות 'הפה שאסר הוא שהתיר' - מסברא, שהוא אסר והוא מתיר.

'את בתי נתתי לאיש' - התורה נתנה נאמנות לאב לומר על בתו קטנה או נערה שקידשה לפלוני, ואסורה על כל העולם.

יבם המוציא שם רע על נשואי אחיו אינו נידון כמוציא שם רע לעונש מאה כסף, שנתמעט מיתור 'הזה' בפסוק 'את בתי נתתי לאיש הזה' - ולא ליבם.

האשה שאמרה 'אשת איש אני, וחזרה ואמרה 'פנויה אני' - אינה נאמנת, דשווייה נפשה חתיכה דאיסורא, אך אם נתנה אמתלא, כגון שאמרה 'אשת איש אני, וחזרה ואמרה 'פנויה אני, ומה שאמרת איש אני משום שקפצו עלי אנשים שאינם מהוגנים', או שאמרה 'טמאה אני' וחזרה ואמרה 'טהורה אני' ונתנה אמתלא לדבריה - נאמנת, ושמואל החמיר לעצמו ופירש מאשתו עד שטבלה.

דף כ"ב ע"ב

תרי ותרי אם מת בעלה או נתגרשה - לא תנשא, ואם נשאת תצא, ואם נשאת לאחד מעדיה המתירין אותה, והיא אומרת ברי לי כדבריו - לא תצא, לרבי מנחם ב"ר יוסי - אם באו העדים האוסרים קודם שנישאת תצא. לרבי בשיטת רבי יוחנן הלכה כרבי מנחם בר יוסי בגירושין, כיון שאם יבא הבעל יכולה להכחישו (ואע"פ שאשה שאמרה לבעלה גרשתי נאמנת, שחזקה אין האשה מעיזה פניה בפני בעלה - כאן לא תהא נאמנת כיון שיש עדים המסייעים לטענתה היא מעיזה), והלכה כחכמים במיתה, כיון שאם יבא בעלה אינה יכולה להכחישו, ואם לא היה ברור לה שמת לא הייתה נשאת.

עד אחד אומר מת ועד אומר לא מת - לא תנשא, שאף שהאינו חכמים לעד אחד המעיד שמת כשנים (שמתוך חומר שהחמרת עליה בסופה הקלתה עליה בתחלתה) אעפ"כ לכתחילה לא תנשא, משום 'הסר ממך עקשות פה ולזות שפתים הרחק ממך', ורק אם נשאת לא תצא.

עד אחד אומר נתגרשה ועד אומר לא נתגרשה - לא תנשא, ואם נשאת תצא, ששניהם מעידים שאשת איש הייתה, ואין עד אחד נאמן להתירה.

תרי ותרי שעכשיו נתגרשה - לרב אסי בשיטת רבי יוחנן גם חכמים מודים שאפילו אם נשאת לאחד מעדיה תצא, שאומרים לה: הראי את גיטך, אבל אם העידו עכשיו מת לא תצא, שאי אפשר לברר הדברים.

יום רביעי פרשת תצוה - ו' אדר תשע"ה

דף כ"ג ע"א

עד אומר נתקדשה ועד אומר לא נתקדשה - הרי זו לא תנשא לאחר, ואם נשאת לא תצא, שלדברי שניהם עד עכשיו הייתה בחזקת פנויה, ואין עד אחד האומר נתקדשה יכול לאסרה, משא"כ בעד אומר נתגרשה ועד אומר לא נתגרשה - אם נשאת תצא, שלדברי שניהם עד עכשיו הייתה בחזקת אשת איש, ואין עד אחד יכול להתירה.

שנים אומרים ראינוה שנתקדשה ושנים אומרים לא ראינוה שנתקדשה - לא תנשא לאחר, ואם נשאת תצא, שלא ראינוה אינה ראייה אפילו אם דרים בחצר אחת, ואף שבדרך כלל המתקדשת יש לה קול, שיש המקדשים בצנעה.

שנים אומרים ראינוה שנתגרשה ושנים אומרים לא ראינוה שנתגרשה - לא תנשא, ואם נשאת לא תצא, שלא ראינוה אינה ראייה אפילו אם דרים

בחצר אחת, ואף שבדרך כלל המתגרשת יש לה קול, שיש המגרשים בצנעה.

מה ששינונו במשנה 'ואם משנשאת באו עדים לא תצא' - לרבי אושעיא היינו גם ברישא באשה האומרת אשת איש הייתי וגרושה אני, שגם שלא בפניו אינה מעיזה לומר שגירשה, לרבה בר אבין בזה תצא, שרק בפניו אינה מעיזה, ומה ששינונו 'ואם משנשאת באו עדים לא תצא' היינו רק בשבויה, שבשבויה הקילו.

אם משנשאת באו עדים לא תצא, אפילו לא נשאת ממש, אלא כיון שהתירוה להנשא לא תצא מהיתרה הראשון.

אמרה: נשבותי וטהורה אני ויש עדים שטהורה אני - אין אומרים נמתין עד שיבואו, אלא מתירים אותה מיד, התירוה להנשא ואח"כ באו העדים ואמרו לא ידענו - הרי זו לא תצא, ואם באו עדי טומאה - אפילו יש לה כמה בנים מהכהן שנשאה תצא, אבל כל זמן שלא באו מתירים אותה להנשא לכהן אף אם יצא קול שיש עדי טומאה.

דף כ"ג ע"ב

שתי נשים שיש עדים שנשבו - אינן נאמנות לומר שלא נבעלו לעכו"ם, אלא הם פסולות לכהונה, ובזמן שמעידות זו את זו נאמנות, שבשבויה הקילו להאמין עד אחד. ואם אין עדים ואמרה אחת: אני וחברתי טמאות - נאמנת על עצמה, דשווייה נפשה חתיכה דאיסורא אך אינה נאמנת על חברתה.

אם יש עדים שנשבו, והעידה אחת: אני טמאה וחברתי טמאה, ועד אחד מעיד ששניהן טהורות - היא טמאה דשווייה נפשה חתיכה דאיסורא, וחברתה טהורה ע"פ העד שהאמינוהו חכמים כשנים. **אני טהורה וחברתי טמאה, ועד אחד מעיד להיפך** - היא טמאה, כיון שיש עדי שבויה אינה נאמנת, וחברתה טהורה ע"פ העד. **אני טמאה וחברתי טהורה, ועד אחד אומר להיפך** - היא אסורה משום דשווייה נפשה חתיכה דאיסורא, וחברתה טהורה על פיה. **אני וחברתי טהורה, ועד אחד מעיד ששניהן טמאות** - היא אסורה כיון שיש עדי שבויה אינה נאמנת, וחברתה טהורה על פיה, שנאמנת על חברת גם במקום שבאה להכשיר את עצמה.

שני אנשים כל אחד אומר כהן אני - אינם נאמנים שיותן להם תרומה, ובזמן שמעידים זה על זה: לת"ק - נאמנים ואין חוששים לגומלים, לרבי יהודה - אין מעלין לכהונה ע"פ עד אחד אפילו כשאין חשש גומלים, לרבי אליעזר - מעלין לכהונה ע"פ עד אחד רק כשאין עוררים ואין חשש גומלים, לרשב"ג בשם רבי שמעון בן הסגן - מעלין לכהונה על פי עד אחד (מחלוקתו עם ת"ק תבואר בגמרא דף כ"ו).

יום חמישי פרשת תצוה - ז' אדר תשע"ה

דף כ"ד ע"א

צריכות ד' משניות שהפה שאסר הוא הפה שהתיר: אילו תנן רק שדה זו של אביך ולקחתיה ממנו

לנהוג בזה.

'ומבני הכהנים... אשר לא יאכלו מקדשי הקדשים עד עמוד כהן לאורים ותומים' - לפי שהתחתנו הכהנים בגולה בגויי הארץ, וילדו בנים והם חללים, כשעלו מן הגולה אמר להם נחמיה להתייחס כדי לשרת בבית שני, ואסרום לאכול קדשי קדשים, אבל בתרומה שאכלו בגולה וכן בנשיאת כפיים לא אסרום, שגדולה חזקה, ואין לחוש שיעלום מתרומה ליוחסין דאיתרע חזקיהו שלא אכלו בקדשי המקדש כשאר כהנים (וראה עוד בדף הבא לשון אחר).

יום שישי פרשת תצוה - ח' אדר תשע"ה

דף כ"ה ע"א

גדולה חזקה שנאמרה בכהנים שעלו מגולה - ללישנא קמא: הגם שבגולה אכלו רק בתרומה דרבנן, כשעלו אכלו בתרומה דאורייתא. לאיבעית אימא: אכלו רק בתרומה דרבנן, ואע"פ שבארץ יש לגזור שיאכלו גם תרומה דאורייתא, גדולה חזקה שאי אפשר להוציאו מחזקתו, ומה שכתוב שלא יאכלו מקדשי הקדשים היינו בין תרומה הנקראת קודש ובין קדשים.

מעלין מתרומה ליוחסין - לפי האיבעית אימא היינו רק מתרומה דאורייתא, ולכן לא חששו להאכיל לכהנים שעלו מן הגולה תרומה דרבנן.

חזקה להעיד עליו שהוא כהן: הרואה שהוא נושא את כפיו בבבל בכל מקום, ובסוריא, ובכל מקום ששלוחי ראש חודש מגיעים, וחילוק מתנות בכרכים, וחילוק גרנות בארץ ישראל ובסוריא (למ"ד כיבוש יחיד שמיה כיבוש) - שמעלים מאכילת חלה לתרומה למ"ד חלה דרבנן, ומתרומה לחלה למ"ד חלה דאורייתא.

חלה בזמן הזה: לרבנן דבי רב - מדאורייתא, אפילו למ"ד תרומה בזמן הזה דרבנן, ששינה הכתוב לשון 'ביאה' במצות חלה מכל ביאות שבתורה, שנאמר 'בבואכם', שכיון שנכנסו נתחייבו בה, אבל לא נתחייבו בתרומה אלא אחר כיבוש וחילוק. לרב הונא בריה דרב יהושע - אפילו למ"ד תרומה דאורייתא חלה מדרבנן, ששינה הכתוב ביאה זו שצריך ביאת כולכם.

דף כ"ה ע"ב

עדות הבאה מכח חזקה כחזקה, שהמעיד על אחד שקרא ראשון בבית הכנסת בחזקת שהוא כהן - שקראו אחריו לוי (ולכן אין חשש שקרא ראשון משום שהוא גדול), מעלין אותו לכהונה להאכילו תרומה, וכן המעיד שקרא שני בבית הכנסת בחזקת שהוא לוי - שקראו לפניו כהן (ולכן אין חשש שקרא שני משום שהוא גדול), מעלים אותו ללויה לתת לו מעשר.

רבי העלה בן עפ"י עדות אביו לכהונה לאכילת תרומה - כיון שבידו להאכילו תרומה, ולא להשיאו אשה - שמא ממזר או נתין הוא, כיון שאין בידו. ולרבי חייא אינו נאמן כלל, שקרוב הוא, ורק קרוב המסיח לפי תומו נאמן.

דנאמן - שאילו לא לקחו מאביו לא היה אומר של אביך שהרי מפסיד ממון, קמ"ל שגם עדים שאמרו כתב ידינו הוא אבל אנוסים שאינם מפסידים ממון נאמנים. ואילו תנן רק שעדים נאמנים - מפני שמעידים לאחרים אין חוששים שחוזרים בדיבורם, קמ"ל שדה זו של אביך שגם לעצמו נאמן. וקמ"ל אשת איש הייתי וגרושה אני - שגם לענין איסור אשת איש אומרים זאת. ונשבתי וטהורה אני' תני משום סיפא, שאם משנשאת באו עדים לא תצא, או קמ"ל שנאמנות זו על זו ואין חוששים לגומלים. ומשנה דשני אנשים קמ"ל מחלוקת רבי יהודה וחכמים לענין נאמנות על כהונתם.

אני כהן וחברי כהן - לכו"ע אין משיאין להם אשה מיוחסת, משום מעלה שעשו ביוחסין שרק ב' עדים נאמנים, ונחלקו חכמים ורבי יהודה אם מאכילין להם תרומה, ללישנא קמא - נחלקו אם חוששים לגומלים. לאיבעית אימא - נחלקו אם מעלים מתרומה ליוחסין, לרבנן אין מעלים ולכן אין חשש להאמינם על התרומה, לרבי יהודה מעלין ולכן אין להאמינם לתרומה.

סוחרי תבואה שנכנסו לעיר, ואמר אחד מהן שלי חדש ואינו יבש עדיין כל צרכו, ושל חברי ישן, שלי אינו מעושר ושל חברי מעושר - לת"ק אינו נאמן, ולרבי יהודה נאמן. לרב אדא בר אהבה - נחלקו אם חוששים לגומלים (וצריך להפך השיטות, שהרי ללישנא קמא סובר רבי יהודה במשנתנו שחוששים לגומלים). לאביי - גם לרבי יהודה חוששים לגומלים, אלא שבדמאי הקילו הואיל ורוב עמי הארץ מעשרים. לרבא - גם לחכמים אין חוששים לגומלים, אלא כיון שרואים אצלו כלים שניכר שמוכר הוא חוששים לגומלים.

דף כ"ד ע"ב

קדר חבר שהניח קדירותיו וירד לשתות - אם הם סמוכים לרשות הרבים הפנימיות טהורות, והחיצוניות טמאות - שהעוברים מתחככים בהם ובגדיהם עוברים על פני אורם, ובגדי עם הארץ טמאים הם ומטמאים, ואם אינם סמוכים לרשות הרבים - כולם טהורות, ואם כלי אומנותו בידו, שניכר שהוא נושאם למכרם - כולם טמאות, שיד הכל ממשמשת בהם.

שטר שכתוב בו 'אני פלוני כהן לוייתי מנה מפלוני', וחתמו עליו עדים - נחלקו רב הונא ורב חסדא אם מעלין ממנו ליוחסין, שנחלקו אם העדים מעידים רק על ההלוואה הכתובה בשטר או על כל מה שכתוב בשטר, אבל אם כתוב בו 'אני פלוני כהן חתמתי עד' לכו"ע אין מעלין ממנו, שמי מעיד עליו.

אם מעלים מנשיאת כפים ליוחסין - נחלקו רב חסדא ורבי אבינא, ונחלקו בין למ"ד מעלים מתרומה ליוחסין - שאני תרומה שאם זר הוא לא היה אוכלה שהוא עוון מיתה, אבל נשיאת כפים אינה אלא איסור עשה ('כה תברכו' - אתם ולא זרים), וכן למ"ד אין מעלים מתרומה ליוחסין - שאני תרומה שנאכלת בצנעא, אבל נשיאת כפים שבפרהסיא אילו לא היה כהן לא היה מתחצף